

ÉJSZAKA

Kasszasiker

Szöveg: Horváth Júlia Borbála, fotó: Sebestyén László

Most aztán nincs mese! Ahhoz, hogy az újévi fogadalmak közül legalább egy teljesüljön, muszáj behúzni... Vágni és csapni a tenyérbe, s elfogadni, ami jut; pénzmagot nevelni, aranyalmát szüretelni. És tessék mondani, hogy kell azt csinálni? – Léteznek munkakörök, amelyek után páros kézzel kap munkálkodó és munkáltató, s a nagyáruházakban még szezonális munkaerőhiány is keletkezhet. Ja, vagy úgy, dolgozni... A tápláléklánc két végén az eladó és a vevő; mindegyik a maga példaképével.

A vásárlók átszellemülten cirkálnak a sorok között, s röntgenpillantással figyelik, nehogy lemaradjanak a nagy fogásról. *Borikám, legyen szíves kihúzni nekem legalulról azt a rózsás bugyogót ... Magának ügyis kicsi lenne...* – apró polgárháborúcskák törnek ki, amikor két nyájas ugyanazon rongyot óhajtja, végül meglátván egy sokkal bugyogóbb rózsát, mint tavaszi lepke a virágos réten, tovarebbenek más termékekre. *Sajtakció... kolbásznapok... papírtörő kiadás... papucsvarázs... csemetefák... csökkent értékű áruk...*

– és csökkent minőség, kontráz *Borikám*, mert nem hagyja magát, végül megkapja: *szomszédasszony, fékezett habzásban maga verhetetlen!* A hangulat ennek ellenére felhőtlen, alkalmi közösségek formálódnak a központi nagy turkáló körül. Van, aki kalandvágyból áll be a körbe, egykedvűen túr, jobbra- balra, lent- fent, alaposan átmozgatja az árut, közben ide- oda pillant maga körül, mintegy ötletet merítve, másnak ugyan mi akad a kezébe.

Remek anyag – pocsek szín... tökéletes fazon – túl kicsi/óriás méret... nyárra me-

leg, télre hideg... fiatalos matrózblúz – öreges haspóló... – nagyjából efféle kifogások hangozhatnának el, de a jelenlévők mindegyike betartja a hallgatólagos szabályt: ha már olcsó, ne legyen reklamáció. *Áruházunk minden igényt kielégítő... korszerű alapanyagokból készült... verhetetlen akciókkal várja kedves vásárlóit...* – Az égi hang percnyi megingást sem hagy, soha sem dorgál, sokkal inkább ösztönöz és hálás minden cucc bolton kívülre hurcolásáért. Végül kipenderül kabinjából maga az Akció atya, és nem restelli, hogy sajt

kezüleg engedményesebbnél engedményesebb kuponokkal lássa el a tehetős kosarak tulajdonosait. *Összeadhatók a termékek? Klm...* – Aki gyémánt-, platina-, mézes- vagy mázos fokozatú vásárló, bármit összeadhat, egyetlen feltétel, hogy a megvenni kívánt termékek összértéke meghaladja a húszezer forintot. *Lépjünk...* – böki oldalba *Iréne* néni *Imre* bácsit; velük legutóbb májusban találkozhattunk a Hunyadi téren, amint őstermelői karalábéjaikat próbálták elpasszolni.

Szépen ürülnek a polcok, zárásra egyes darabok távoli osztályokra vándorolnak: hogy kerül a csizma az asztalra? Néhány kifli berágott, soha el nem kenődő vajak szomorúan folydogálnak a grill-osztály alpultján – hogy a favicc-rajongóknak is jusson mára valami. *A vásárlók hurcolták oda... megdöntötték... elszámították... elengedték magukat...* – a kiéért áru ily módon soha sem találkozik a tőpéldánnyal, mellyel egy időben megteremtődik a tevékenységi státus. Az éjszakai műszakban dolgozóknak azonban nem áll nevetésre a szája. Ők akkor jönnek, amikor már mindenki megy, s észrevétlen hangyamunkával rendet vágnak a fogyasztói habzsolás szentélyében. A takarítók villámsebességgel feltörlik a kiömlött tejet, összehúzzák a zöldségcafátokat, tisztára sikálják a mézragacsos konzolokat, a húsos pultot, eltakarítják az üvegcserepek; legfontosabb feladatuk, hogy átjárhatóvá tegyék a raktárból az eladótérbe vezető útvonalat. *Nélkülünk lehetetlen volna kihelyezni az utánpótlást... megállna az értékesítés...* – Az árufeltöltő nem veszi túlságosan szívére a hierarchiában alatta dolgozó munkálkodását; elvégre a felelősség az övé: roskadoznak vagy hervadoznak-e másnap a polcok.

Extra facing tusfürdőből... darált húsból... százaz izzóból... – hogy a polc telítettségi érzete megmaradjon, gyakorlott mozdulattal a sor elejére húzza a megmaradt példányt, majd feljegyzést készít, mely termékből keletkezett hiány. Az eredményt elosztják a polctöltők számával, akik szakosodás nélkül reggelre sem birkóznának meg a feladattal. A rendellenességek kezelése különösen sok időt elvisz: *Selejt, pizskos, rongálódott...* – amennyiben saját hatáskörön belül javítható az áru, azt haladéktalanul elvégzik. *Van a csapatban asztalos? Hát üveges?* – jól jönne egy szakember, a lelkes csopvez próbálja fölrázni a magába roskadt fiatalságot, magyarul munkavégzésre buzdít, mire érkezik a szezonális diákmunkás válasza: *ekkora szííí...* – ne folytasd, nem az iskolában vagy – a csoportvezetőnő sem tűr obszcén kifejezéseket, ezért meg kell várni, amíg bokros teendői a konzervosztályra szólítják. *Ő is raktársöpréssel kezdte, zöldséget hordott, lisztet, üdítő göngyöleget pusztá kézzel. Azután lett targoncás, majd góré...*

A kopaszok lelkesítésének következő állomása az előrelépési lehetőségek ecsetelése. *Először is: bizalom. Másodszor: érettségi. Harmadszor: tanfolyami képzés. Végeredmény: műszakvezető; pótlékokkal havi száz-hús- százharminc is összejöhet.* Közben szorgosan járnak a kezek és a lábak, beszélgetésre nincs idő, mindenkinek megvan a maga dolga. A gyakorlottabbakat átvezényelik az üveges italok osztályára, a profik a műszakit töltik. Nem mindegy, hogyan csomagolják ki a törekeny laptévéket, egyetlen darabon sem látszódnak beavatkozás nyoma. *Nem látta Erős Pistát?* – a bagoly típusú vásárló nem kegyelmez, nem elég a kései óra, még jópofáskodás is kijár a dolgozónak, aki ezúttal nem hagyja

magát: *de igen, az előbb itt emelgette mellettem autógumikat...* – de a jó árufeltöltő ismerve a végtelen türelem, ujjával a csarnok távoli szegletébe mutat, mert tudja, hogy nem számítat előléptetésre, ha bármilyen módon minősíti a tisztelt vásárlót. *Elvégre, belőlük élünk... vagyis értük...* – értjük, tessék továbbhaladni, és megismerni a multi-foglalkoztatottsági hierarchia következő láncszeme, az árelenőr munkáját.

Ismerje meg, akinek nincs jobb dolga... be lehet állni és kipróbálni... – a kollégák megértően biccentenek a marcona katona felé: *nehéz élethelyzetben van most a Dani, nem sikerült a felvételi a politológiára...* – marad neki legkevesebb egy évig a címkézés, amit a kérlelhetetlen árelenőr naponta felülvizsgál, akció esetén pedig likvidál. *Nagyjából három- négyezer polccímkéről beszélünk... a legnehezebb kitalálni, mi micsoda...* – s valóban: a csokros krizantém, az egyszálás gömbkrizantém, a nagyvirágú tűz és fés centis, a nagy virágú tizenkét centis, a kisfejú tizenhét centis és a sima krizantém közötti különbség megállapítása a vásárlóközönség részére is kihívást jelent. *Erre a békával!* – a kétágú targonca könnyedén emeli a mázsás dobozokat, a bútorosztály dolgozóinak nemcsak a feltöltés, hanem a vásárlók kiszolgálása is feladata. *Mi inkább vagyunk eladók, mint töltők... Fel kell ismerni, valódi vagy szórakozási vásárlóval állunk szemben...* – nehéz is lenne lekapkodni a polcra egy franciaágyat, azután egy tölgyfa komódot, meg két sarok-szekerénysort, utána mégis viszsztatérni a franciához. *Először felmérjük az igényeket, és ismertetjük az áru tulajdonságait, érdeklődünk a felhasználásról, elszállításról. Azalatt kiderül, valódi érdeklődő-e...*

Bezzeg a pénztáros nem cipekedik emnyit... – a takarítók, az árufeltöltők, a címkézők és az árelenőrök irigykedve pillantgatnak a kasszák irányába. *Nem-e? Sokkal rosszabb... órákig egyhelyben ülünk: lehúz – pitty, lehúz – pitty-pitty...* Régen beírtuk a termék árát, összeadtunk, kivontunk, mozgalmos munka volt, lehetett néhány szó t váltani. *Most csak annyit: Brigi, átveszed a soromat, amíg kiszaladok pisilni?* – s tényleg szalad, az előző heti kasszatréningen a lelkükre kötötték: ha már sikeresen felkúsztak az érvényesülés grádicsain, nehogy már egy vécé-jeleneten elbukjanak. A visszatérés gyors és diszkrét, kijut egy mosoly az ügyfélszolgálatosnak, aki az igazán nagy király, amikor éteri hangon belebúgja a mikrofonba: *Kedves vásárlóink, áruházunk tíz perc múlva bezár. Viszontlátásra a legközelebbi munkanapon!* ●

